عەفرین دەسوتێت، چەپ لە کوێیە؟ ولیام ئایکلر …

وا پێدەچێت کورد بێ بەختبن لەوەی کەوتنە بندەستی هێزێکی “غەیرە ڕۆژئاواییەوە”، بۆیە ئازارەکانیان بەردەوامی هەیە.
کورد خاوەنی کۆمەڵێ دروشمی نافەرمییە، یەکێک لەو دروشمانە: “کورد تەنها شاخەکان دۆستیەتی”. ناوە ناوە هاوپەیمانیان لەگەڵ زلهێزەکاندا بەستووە، بەڵام وەک چاوەڕوان دەکرێت ئەم هاوپەیمانێتییە بە ناپاکی کۆتایی هاتووە، چونکە ئاڵوگۆڕە سیاسێکان بەکەڵکی هاوپەیمانێتی بەردەوامی نایەت. کەمتریش ئەوە بەرچاو دەکەوێت کە هێزە پێشکەوتوخوازەکان کۆمەکیان بە کورد کرد بێت.
هێرشی تورکیا بۆ سەر عەفرین، دەبوایە چەپی جیهانی لە زۆربەی پایتەختەکان بهێنایەتە سەر شەقام.

دەبوایە خۆپیشاندەران بڕژێنە هاید پارکەوە بە ڕەنگەکانی سور، سپی، سەوز و زەردی ئاڵای کوردەوە، هەروەها بە سرودی ” ئێمە هەموو پەیەدەین ئێستا!” ئاسمان پڕکەن. بەڵام نەکرا، شەقام خامۆشە – چەند چالاکوانێکی کورد نەبێت – بە دەگمەن خەڵکی تریان لەگەڵ دەبینرێت.
ئەم دۆخە بەراوردبکە لەگەڵ خەڵکانێکی تری بێنیشتمان: فەڵەستینێکان. کاتێك هێزی بەرگری ئیسرائیل (IDF) غەزە بۆرومان دەکات چەپی ڕۆژئاوا بێ وەستان چەفییەو عەگال لەسەر دەکات و ڕێپێوان دەکات بۆ وایت هۆڵ؛ لە قودس توندو تیژی دەست پێدەکات، دەست بەچێ لە سۆشیاڵ میدیاکانەوە ئیسرائیل مەحکوم دەکرێت.
ئەی بۆچی ئەم شێوەیە لە بێدەنگی، کاتێک کار دێتە سەر کوشتاری کورد؟
دەسەڵاتێکی ئیسلامی نەتەوەگەرای دیماگۆجی، بە ڕابەرایەتی ڕەجەب تەیب ئەردۆگان، هێرشی کردۆتە سەر دەوڵەتێکی بێگانە بە یارمەتی جیهادێکان بۆ سەرکوتکردنی بزوتنەوەی چەپ، سەرباری ئەمەش دەنگی دیموکراسیخوازانەی خەڵکی کوردیش لە ناوخۆ سەرکوت دەکات.

ئەی کوا توڕەیی!؟

پێشتر لەسەر کێشەی فەڵەستین و ئیسرائیل نووسیومە. چەپیش زۆر هاوسۆزە لەگەڵ کێشەی فەڵەستینێکان، چونکە وەک قوربانیەکی وڵاتە

ڕۆژئاواییەکانی سەیردەکرێت، وە ئیسرائیلیش بە پاڵپشت و هەژمونی ئیمپراتۆریەتی ڕۆژ ئاوا درووست بووە.
لەم ساڵانەی دووایدا گۆڕانکارییەک لە دەدگای چەپی ڕۆژئاوا ڕوویدا بەوەی سەرنجیان زیاتر چووە سەر دژیاتی کردنی ئیمپریالیزم و ڕەیسیزم، گۆڕانێک لە چینایەتییەوە بۆ شوناسی سیاسی، هۆکارێکەش لەوەوە سەرچاوەی گرتووە کە ئیسرائیل وەک شوناسی ڕۆژئاوا سەیردەکەن بۆیە کێشەی فەڵەستینیان وەک سەکۆیەک بەکارهێنا دژ بە ڕاسیزم و تیرۆر. لەرەوە شەڕ لە دژی تیرۆ دەبێتە هۆکاری نەبینینی دیمەنەکانی تر.

بەهەرحاڵ، من لێرەدا دەمەوێت ئەوە بخەمە بەرچاو، بۆچی میلەتێکی زۆری وەک کورد لە جیهاندا کە تا ئێستا بێ دەوڵەتە، هەمان مامەڵەی لەگەڵدا ناکرێت؟
پێم وانییە کێشەکە ڕێکنەکەوتنی ئایدیۆلۆجی بێت. بزوتنەوەی کوردی وەک ئەوەی ئێستا لە تورکیا و سوریا هەیە (نەک عێراق) بزوتنەوەیەکی زۆر پێشکەوتوخوازانەیە لە ناوچەکە. لە ڕوانگەی ئایدیۆلۆژییەوە زۆرتر تەبان لەگەڵ دەدگای چەپ بەبەراورد بە کۆمەڵەی حەماس و حیزبوڵا، بە پێی ئەو جێگاو ڕێگایەی کە هەیانە دژ بە ئیسرائیل، شوێنێکی تایبەتیان هەیە لای بەشێک لەو چەپانەی کە خۆیان بە " دژی ئیمپریالیزم" دەزانن.
عەفرین، گۆڕەپانی شەڕی ئەردۆگان، باکوری سوریا یان کوردستانی ڕۆژئاوا (ڕۆژئاڤا). لێرە پارتی یەکگرتوی دیموکرات PYD هاوڕێبازی پارتی کرێکارانی کوردستان (PKK) کە لە تورکیان، لەگەڵ هەردوو باڵی چەکداریان YPG و YPJ پیادەی دیموکراتیەتی ڕاستەوخۆ دەکەن لە ژێر ئاڵای کۆنفیدراڵییەتی دیموکراتیدا.

ئەم بیرۆکەیە لە لایەن عەبدوڵڵا ئەجەلانەوە داڕێژراوە ڕابەری پارتی کرێکارانی کوردستان کە لە ئێستادا لە زیندانەکانی تورکیا زیندانی کراوە. بنەڕەتی ئەم تیۆرە لە ئەنارکیستی ئەمریکی (مورایی بۆکچین)ەوە وەرگیراوە کە شێوەیەکە لە سۆشیالیزمی ئازادانە کە چەخت دەکاتەوە سەر کۆمەڵگەو بنەما دادپەروەرەکەی، لەگەڵ هەوڵدان بۆ کۆتایی پێهێنان بە باوک سالاری لە پێناو بنیاتنانی دونیایەکی باشتردا.
ڕەخنە گران پێیان وایە ئەم بانگەشەی دیموکراتییە پەردەیەکە بۆ داپۆشینی بانگەشەی سەربەخۆیی کوردی. هەروەها پێیان وایە لە ژێر دروشمی یەکسانیخوازیدا بەرنامەیەکی نەتەوەیی کۆنەپەرستیان حەشاردراوە.

ڕەنگە.

ئاسان نییە بزانرێت چی لەسەر زەمینی شەڕە دەگوزەرێت، وەهیچ ڕێکخراوەکیش نمونەیی نییە. گریمان ڕەخنەگرەکان لەسەر حەقن، بەڵام هەموو ئاماژەکان ئەوەمان پێدەڵێت کەوا پارتی یەکێتی دیموکراتی زۆر پێشکەوتوخوازترە لە هەموو جیهادەکانی داعش کە شەڕیانیان کرد، هەروەها لە خوێن ڕێژەکەی دیمەشق و پارێزەرانی ئاین لە تەهران و ئەردۆگانی سەرکوتگەر. زەحمەتیش نییە لەوە تێبگەیت کە خاوەنی مافێکی ڕەوایە.
بەهەرحاڵ، لای زۆرێک لە چاودێران ئاکامەکەی بۆ خاڵێک دەگەڕێنەوە ئەویش ئاڵۆزی شەڕی ناوخۆ لە سوریا و پەیەدە وەک هێزێکی ئۆپزسیۆن لەناو ئەو هاوکێشەیەدایە. پەیەدە لەگەڵ هێزەکانی دیموکراتی سوریا (SDF) ئەم هێزە هاوبەشە لەلایەن یەپەگە و یەپەژەوە بەڕێوەدەبرێن کەمێک ڕێکەوتنیان کردووە دووا ینیان (لەگەڵ ڕژێمی ئەسەد) بوو، هەروەها یارمەتی و هاوکاریشی لەهێزەکانی ئەمریکاوە وەردەگرت.

پێناچێت ئەمە بێت.

لەڕوانگەی بەشێکی ترەوە پێیان وایە کورد هاوکاری هێزی نەیتۆ دەکات بە قازانجی ڕۆژئاوا بە بەهێزکردنی هێزی بەرگری کە خۆی نیشان دەدات لە یارمەتەکانی ڕووسیاوە، تا تەهران و دیمەشق و خواروی لوبنان.
هەندێک ڕاستی تێدایە. هێزی سوریایی دیموکرات، بنکۆڵی ئەسەد دەکات، هەروەها ڕێگرە لە پێش خەونەکانی پۆتین لە ناوچەکە و بە شێوەیەکیش قەڵەمڕەوی ئێران پێ گرە و گێڕەتر دەکات.
بەهەر حاڵ، بیانوو یەک هەیە بۆ ڕێگرتن لە ڕوخانی دەوڵەتی سوریە، بیرکردنەوەیەک لەپشتی ئەمەوە هەیە کە پێی وایە هەر هێزێک پشتیوانی لە ئەسەد دەکات وەک هێزێکی پێشکەوتوخواز دەردەکەوێت چونکە شەڕی ئیمپریالیزمی ڕۆژئاوا و هەژمونی وەهابیزم دەکات.
بەرەی مۆسکۆ، تەهران و دیمەشق هاوپەیمانی هیچ هێزێکی تری یەکسانیخواز و بەرەی چەپ نین. لەو بارەوە پرسیار لە خەڵکی گەتەی ڕۆژهەڵات بکەن.
ئەگەر جیۆپۆلەتیک بخەینە لاوە، هۆکاری تریش کە بیری لێبکرێتەوە. وەکو ڕۆزا بۆرک و کیریم شامبەرگ لە پێگەی جاکۆبیان ئاماژەیان پێدا، ئەو هاوپەیمانەتیە تاکتیکییەی لەگەڵ سوپای ئەمریکیدا مانای ئەوە ناگەیەنێ کە ناوەڕۆکی بەرنامەی پەیەدە گۆڕانی بەسەردا هاتبێت. پنتاگۆن دەستێوەردان ناکات لە کاروباری ناوخۆی کوردەکان.

ترامپیش هیچ کاریگەرییەکی لەسەر شۆڕشی ڕۆژئاوا نییە، ڕەنگە هەر هیچیشی لە بارەوە نەبیستبێ.

با ئەوە قبوڵ بکەین ئەو بارودۆخە تێکئاڵاوەی سوریا وایکردووە بەشێک لە چەپ بێدەنگی هەڵبژێرن سەبارەت بە کێشەی کورد. لە بارودۆخی شەڕدا هەندێکجار زەحمەتە زاڵم و مەزڵوم لێکجیا بکرێنەوە، بەڵام هەموو ئەمانە ئەوە ناگەیەنێت کەوا هاوپشتی کوردەکان نەبیت.
لە تورکیا، پارتی دیموکراتی گەلی کەوتە بەر شاڵاوی سەرکوتکردن لەلایەن دەسەڵاتەوە پاش ئەوەی لە هەڵبژاردنەکاندا سێزدە کورسییان بەدەست هێنا لە مانگی حوزەیرانی 2015، کە هۆکارێک بوو بۆشێواندنی پلانەکانی ئەردۆگان سەبارەت بە سیستمی سەرۆکایەتی.
پاش دەرکەوتنی بزوتنەوەی مافەکانی کورد لەگەڵ ناڕەزایەتیەکانی پارکی گازی لە ئیستانبوڵ، سەرکردەکانی پارتی دیموکراتی گەلی سەڵاحەدین دەمیرتاش و فیگان یۆکسکداش و دەیانی تریان کەوتنە بەر شاڵاوی زیندانیکردن. ئەم سەرکوتکردنەش بۆ سەر کۆمەڵگەی مەدەنی تورکی توندتر بووەوە بەتایبەت پاش کودەتا سەرنەکەوتووەکەی ساڵی 2016.

لە پڕ سەرکوتی دادگایی گۆڕا بۆ سەرکوتی توندتر. لە 2015 شەوە پرۆسەی ئاشتی هەرەسی هێنا کە بڕیار بوو کۆتایی بهێنێت بە ململانێی چل ساڵەی نێوان ئەنقەرە و پەکەکە، ئەوەش بە هۆکاری ئەوەی دەسەڵات دەیویست دۆخەکە بەتەواوی بە قازانجی خۆی بشکێنێتەوە.
کارە دوژمنکارەکان وایان کرد سەدان هەزار کەس لە خەڵکی سیفیل لە جێگاو ڕێگای خۆیان هەڵبکەنرێن لە نێوان ساڵەکانی 2015 و 2016 دا وە 250 کەسیش لە خەڵکی بە چەک بکوژرێن لە خوارووی ڕۆژهەڵاتی تورکیا. جارێکی تریش چارەنووسی کورد بە بێدەنگی بەڕێ خرا لە لایەن بەرەی چەپەوە.

ئەم هاوپشتی نەکردنە کە پێشتریش ئاماژەم پێدا، بەڕای من دەگەڕێتەوە بۆ ئەوەی کەوا کورد قوربانی دەستی هێزێکی " غەیرە ڕۆژئاواییە " بۆیە ئازارەکانیشیان بەردەوامە. ئەوە گرنگ نییە کەوا تورکیا ئەندامی هاوپەیمانی نەیتۆیە، یان دەیەوێت بچێتە ناو یەکێتی ئەوروپاوە، یان بەتەنها دەوڵەتێکی سەرکوتکەرە و خەون و ئارەزوی ئیمپراتۆریانەی هەیە و مێژویەکیشی هەیە لەسەرکوتکردنی نەژادەکانی نێوخۆی.
ئەم دۆخە بۆ زۆرێک لە چەپەکانی ڕۆژئاوا جێی سەرنج نییە، بۆیە قوربانەکانیش ناکەونە بەرچاو.

وەرگێڕانی: گۆران عەبدوڵڵا

20/3/2018

ئەم وتارە لە

2018-2-23 نووسراوە.

– **ولیام ئایکلر:**
ڕۆژنامەوانێکی سەربەخۆیە و لە وڵاتی بەریتانیا دادەنیشێت. هەڵگری بڕوانامەی ماستەرە لە ڕۆژهەڵات ناسیدا.

– **ڕۆزا بۆرک – Rosa Burç**
توێژەرە لە پەیمانگای زانستە سیاسەکان و زانستی کۆمەڵایەتی لە زانکۆی بۆن.

– **کیریم شامبێرگ- Kerem Schamberger**
توێژەر لە بواری زانستی پەیوەندەکان و میدیا لە پەیمانگای لۆدفیگ ماکسمیلیان لە میونیخ، وە ئەندامی چەپی مارکسییە.

– **جاکۆبیان – Jacobin**
پێگەیەکی میدیایی چەپە لە ئەمریکا.

سەرچاوە:
https://www.opendemocracy.net/north-africa-west-asia/william-eichler/as-afrin-burns-where-is-left

---

موسڵ شاری مردو و نهێنیەکان … نوری بەشیر

جیهان هات و هاواری ئەمریکاو هاوپەیمانییە غەربی و ناوچەییەکانی باش بیست لەپرۆسەی ئازادی موسڵدا، ئایا موسڵ لەکوێ رزگار کراو کێ جێگرەوەیەتی ئێستا، ئایا رزگارکردنی موسڵ بۆ ئەوە بوو کە هێزێکی دڕندەی وەک داعش لەو شارەدا نەهێڵن و خەڵکی موسڵ بۆ ژیانێکی باشتر لەکۆیلایەتی دەوڵەتی خەلافەتی ئیسلامی بەرن یان بۆئەوە بوو خەڵک توشی ئەو هەلومەرجە ترسناکەی ئێستا بکەنەوە؟ راستییەکان و دیوە شاراوەکانی موسڵ شتێکی تر دەڵێت. ئەگەر بانگەوازی پرۆسەی

ئازادی موسڵ و جەنگێک کە لەوە بەڕێخراو چەکێک لەوە تاقی کرایەوە و هێزەکانی داعشی لەو شارە وەدەرنا، ئێستا بە ئاوەدانەوەیەک لەموسڵ و هەلومەرجی ژیانی ئەو شارەو خەڵکەکەی و وەزعی سوریا و عەفرین و لیبیا و یەمەن و... دەمانخاتە بەردەم ئەوەی کە دنیای سەرمایەداری بازرگانی بە ئینسانەوە دەکات و بە ئەمەش سیناریۆیان زۆرە بۆ بەهۆش کردنی کۆمەڵگە، بۆیە دەبێ بەشوێن رێگا چارەیەکی تری ئینسانیدا بگەڕێین.

مەبەست لە پرۆسەی ئازادی موسڵ چی بوو؟

مەسەلەی پرۆسەی ئازادی موسڵ لە حوزەیرانی ساڵی پاردا کۆتایی هات لەلایەن هێزەکانی ئەمریکاو هاوپەیمانە جیهانی و ناوچەییەکان و حکومەتی عێراق و هەموو باڵە جۆراوجۆرەکانی حزب و میلیشیا شیعەکان و بەتایبەت حەشدی شەعبی و تا دەگاتە حزبە ناسیونالیستە کوردییەکان لەدەست هێزەکانی داعش، ئەوەندەی هەریەکە لەو هێزو لایانانە بەشوێن بەرنامەو سیاسەتی خۆیان و خۆ ئامادەکردن بۆ دوای پاکرنەوەی ئەو شارەوە بوون لەداعش، بە هەلومەرجی جێگا گرتن و شکاندنی بەرامبەرو چاڵ هەڵکەندن بە لایەنەکانی تر ئەوەندە بە رزگارکردنی خەڵکی موسڵ نەبوو لە وەحشیگەری و بەرنامەو سیاسەتی هێزەکانی داعش کە هەیبوو لەموسڵ و دەوروبەریدا.

با سەرنج بدەینە راستی کارنامەو سیاسەت وئامانجی هەریەکە لەو هیزو لایەنانە لەموسڵدا. ئەمریکا بەدوای شکستی سیاسی و سەربازی لەعێراق و دواتر لەسوریادا، جەنگی موسڵ بۆی فرسەتێک بوو تا لەو رێگایەوە باڵانسی هێز بگەرێتەوە رۆڵی ئێران و روسیا، لە سوریادا بشارێتەوە... بە تورکیا و ئێرانیش هەریەکەیان بەشوێن ئەجیندانی خۆیانەوە بوون کەچۆن نفوزو دەسەڵاتیان لە عێراق و ناوچەکەدا بەرنە سەرو لەوەوە دەستوەردان و رۆڵی خۆیان پەرە پێبدەن. بە حکومەتی عەبادیش جەنگی موسڵ ئەو نیعمەتە بوو تا لە ڕێگایەوە سەرکەوتنی ململانەی ناو خانەوادەی ئیسلامی سیاسی شیعی لەبەرامبەر نەیارەکانی و بەتایبەتی مالیکییدا، نیشان بدات، هاوکات وەک هێزی یەکەم بێنە دەرەوە و دەسەڵاتی سیاسی لە عێراقدا بەرەو مەرکەزێت پەلکێش بکەن... لەو نەوەشدا کورتکردنەوی دەستی ناسیونالیزمی کورد و کەم کردنەوەی توانایی ئابوری و سەربازی و سەر[illegible]ییەکانی دەسەڵاتی بزوتنەوەی کوردایەتی ئامانجێکی تریان بوو... تا بە هێرش بۆ سەر کوردستان و داگیرکردنی کەرکوک و کۆنترۆڵکردنی ناوچە کێشە لەسەرەکان بێت، لەچوارچێوەی ئەم بەرنامەیان دابوو... دیارە هاوکاری

ئێران و سازشی باڵی بنەماڵەی تاڵەبانی لەگەڵ ئێران و عەبادی و حەشدی شیعی کە هەدەفی لوت شکاندنی پارتی بوو بە ئەوەی تەڵەی ٣١ی ئاب و بکەنەوە، توانی نەخشەکەی عەبادی خێراتر بکات…

تا بە حزبە دەسەڵاتدارەکانی حکومەتی هەرێم دەگەڕێتەوە لە پارتی و یەکێتی لەوەی ناوی پرۆسەی ئازادی موسڵ بوو، بەجیا لەوەی کە پارتی وەک هێزێکی کۆنترا بڕی ٤١٢ ملیۆن دۆلاری وەرگرتبوو بە پێی ڕێکەوتنی ئەمریکـاو حکـومەتی عەبـادی، بە ئەوەی هێـزی پێشمەرگە دوای ئازادکردنی موسڵ لەو ناوچانە بگەڕێنەوە، وە یەکێتی لەبەرامبەر هەلـومەرجی چەنـد پـارچەیی و ململانـێی نێـوخۆیی و پـاشکۆیی بە سیاسەتەکای پارتی، هەلومەرجی شەڕی دژی داعش چۆن بە پارتی یانسبەک بـوو بە یەکێـتیش بەهەمـانشێوە لە ناوچەکـانی کەرکـوک و دەوروبەی، بەڵام ئەم شایی و لەغانەیان زۆری نەخایاندو حەشدی شەعبی و سوپای عێراق لە ئازادکردنی موسڵدا سەرکەوتووی یەکەم بوون، ئیتر بە ئەمریکاو تورکیا و ئێرانی هاوپەیمانانی حکومەتی هەرێم و حزبەکانی مەسەلەی یەکپارچەیی خاکی عێراق و گرنگی حکومەتی ناوەندی، خەری ناسیونالیزمی کوردی ئاوا کردو پەنجەمۆرەکانیان کە لە ٢٠٠٣ دایان لە حکومەتی قەومی عەرەبی لەچوارچێوەی فدراڵیزمی قەومی و تایفی عێراقدا ئێستا باجەکەی نەک تەنیا خۆیان دەیدەن بەڵکو خەڵکی کوردسـتان بەگشتـی ئەو بـاجە دەدەن و بـوونە قوربـانی سیاسـەت و کارنامەی حزبەکانی کوردایەتی.

ئێستا کوردستان هەلومەرجێکی سەختی بە حکومەت و بە دەسەڵات و بە یاسا بەسەر دەبات و هەموو حزبەکان بەئۆپۆزسیۆنی کەن و تازەوە ملیان بەرەو بەغداد شۆڕکردوە بە جێگاگرتن لای حکومەتی عەبادی و باقی حزبە میلیشیا شیعەکان .

شاراوەکان و هەلومەرجی ئێستای موسڵ:

لەم هەمـــوو ئـــاڵوگۆڕە خێـــراو جۆراوجۆرەدا، کە بۆرژوازی و میدیاکانیان هەر ڕۆژەی کارەسات و کۆمەڵکوژیەک دەکەنە نسیبی خەڵک و کردنـی زۆر مەسائیـل بە مەسـەلەی ڕۆژ و دانـانی لەلای سـەرەوەی میدیاکانـدا، لەگەڵ ئەو هەمـوو تەپە کوتـانەی پرۆسـەی ئـازادی موسڵدا، بەڵام ئێستا موسڵ وەک شارێکی کەلاوەو جێگای مردوەکان بەشاراوەیی و بەدەنگی پەردەی بەسەردا دەدرێت، ئەگەرچی هەلومەرجی خەڵکـی عێـراق و کوردسـتان بەگشتـی خـراپە، بەڵـام ئەوەی دوای پاکردنەوەی موسڵ لە چەکدارانی داعش لەو شارەدا دەگوزەرێت و باسی نـاکرێت، تراژیـدی ئینسـانییە، لێـرەدا ئیشـارەت بەهەنـدێک لە

نهێنیەکان و شاراوەکانی هەلومەرجی غەیرە ئینسانی ئەو شارە دەدەین.

موسڵ و جەنگی مردوەکان :

شاری موسڵ و هەندێ لەشارەکانی دەوروبەری چ لەسەرەتای دەسەڵاتی داعشدا کە سیمای مەدەنیەتی کۆمەڵگەیان پێوە نەما وە بەدەیان قەبری بەکۆمەڵ لەخەڵکی موسڵ لە ژن و مناڵ و پیریان ئەنجامداو کۆیلەتی جنسیان س□□پاند، ئەوا لە جەنگی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانیدا، ئەو شارە بەتەواوی کاولکراو ئێستا هیچ سیمای کۆمەڵگە و شارێکی پێوە دیار نەماوەو بەشاری کەلاوەو جەنگی مردووەکان ناو دەبرێت، کەبە هەزاران لاشە هێشتا لەژێر دارو پەردوی خانوو باڵەخانەی داڕماو و باخچەو ناو ماڵەکاندایە کە بە تۆپبارانی هەوایی و زەمینی هێزەکانی ئەمریکاو هاوپەیمانی روویداوە، کە خەڵکەکە وەرس بوون ل□ بۆنی لاشەی مردوو لەدەوروبەریان و رۆژانە لاشەی چەند نەفەر و بەکۆمەڵ دەدۆزرێتەوەو خەڵک سەرەڕای نەبوونی ئاو و کارەبا ترسی جۆرەها نەخۆشیان هەیە بەهۆی لاشەی مردوو و بۆنی زۆری لاشەکانەوە.

هەندێ لەو کەسانەی گیانیان دەربازکردوە لەو شارەداو شایەت حاڵن باسی ئەوە دەکەن زۆرێک لە ناو ماڵ و باخی حەوشەکانیاندا لاشەی کەسوکارو مردوەکانیان لەترسی تۆپباران ناشتوەو کراون بەژێر کەمێک خۆڵەوە. کەسێک باسی ئەوە دەکات کە خۆی بەدەستی خۆی ٥٠ تا ٦٠ لاشەی بەکۆمەڵی لەوکاتەدا کردووە بەژێر گڵێکی کەمەوەو ئێستا بۆنی ئەو مردوانە گەڕەکی هەراسان کردوە و شوێنی ژیان نەماوە بۆ خەڵکەکەی. یەکێکی تر لەو کەسانەی لەرێکخراوەکان کار بۆ دۆزینەوەو دەرهێنانی لاشەی مردوەکان دەکات، دەڵێت تەنها تا ناوەڕاستی مانگی جەنیوەری ٢٥٨٥ لاشەیان دەرهێناوە، بەڵام سەدان لاشەی مردوی تر لەبەرئەوەی لەقوڵایی ژێر دارو پەردوی خانووە روخاوەکاندان یان لەترسی زۆری چەک و تەقەمەنیەک ک□ ه□ی داعش بوون و ماونەتەوەو زۆرێکی بۆ تەقاندنەوە دانراون ناتوانن لاشەکان دەربهێنن. حکومەتی عێراقیش گوێ بە بۆن و کاریگەری□ زیانبارەکانی ئەو لاشانە نادات، کەبووەتە خەتەرێکی گەورە لەسەر خەڵکی. دەسەڵات هێندەی بەدوای داسەپاندنی دەسەڵات و کاری ئەمنیەوەیەن، چارەکی ئەوە بەشوێن وەڵامدانەوەو چاکردنی سەختی ژیانی خەڵکی شاری موسڵەوە نین..

زۆرێک لەماڵەکان بۆ پاکردنەوەی ماڵ و گەڕەکەکانیان لەمردوەکان بەناچار مردوەکان ناسراو ب□ن یان نا دەسوتێن لەترسی بۆن و

بڵاوبوونەوەی نەخۆشی و پیسبوونی ئاو و هەوای ناوچەکەیان. هەروەها دەنگۆی ئەوە هەیە بەکۆی گشتی دەیان هەزار لە ژن و منداڵ و پیر دیار نین… بەپێی هەواڵەی جیاواز لەپرۆسەی ئازادی موسڵدا لەماوەی ٩ مانگدا تەئکید لە کوژرانی ١١ هەزار کەس دەکرێتەوە، بەڵام هەواڵەکان شتی جیاوازو زیاتر تاکید دەکەنەوە، ئەوە جیا لەوەی لە ریزی ملیۆنی ئاوارە بەهەمان شێوە زۆرێک لە کەمپی جۆراوجۆری پڕ کردووە کەچاوەڕێی خێرو خێرات و دەستی رێکخراوە خێرخوازیەکانی جیهان دەکەن.

موسڵ شارێکی وێرانە:

سەرەڕای ئەوەی موسڵ بۆتە شاری مردووەکان و جەنگ بۆ دۆزینەوەی مردووەکان لەو شارەدا بەردەوامە. ترسی نەخۆشی بەربڵاو دەکرێت بەهۆی لاشەیەکی زۆری ژێر زەوی، قسە لەوە دەکرێت کە بۆ ئەوەی شار پاک بکرێتەوە لە چەک و تەقەمەنی ترسناکی ژێر خاک و خۆڵی باڵەخانەو ماڵ و شوێنە حکومیەکان ئەوە چەندین ساڵی دەوێت بۆ پاکرنەوەی، ئەمەش ترسێکی زۆری هەیە. بەپێی قسەوباسی رێکخراوی کۆکردنەوەی چەک و تەقەمەنی، بە هەزاران تەن لەو چەک و تەقەمەنیانە کە لەسەردەمی داعشەوە کە زۆرێکی بۆ کاری خۆکوژی و تەقاندنەوە ئامادەکراوە لە مەخزنەکاندا ماونەتەوە. بەپێی راپۆرتی نەتەوە یەکگرتووەکان بۆ لابردن و پاکردنەوەی ئەو شارە لە تەقەمەنی پێویستی بە زیاتر لە ١٠ ساڵ هەیە کە پسپۆڕێکی هەڵگرتنەوەی ئەڵغام سەر بە UN لە ١٤/٢/٢٠١٨ دا دەڵێت ئەو تەقەمەنیانەی کە هێشتا لەموسڵدا هەن و نەتەقاونەتەوە شارەکەیان داگیر کردووە کە بۆ ماوەیەکی زۆر دەمێننەوەو یەک ملیۆن کەس لەو شارەدا دەکەونە بەر خەتەری ئەو چەکانە.

بێرد لودهامر مدیری کاروباری ئەڵغامە لە UN دەڵێت سێ بەشی ئەو تەقەمەنیانە لەژێر داروپەردوی روخاودان. لەکۆنگرەیەکی رۆژنامەوانیدا لە جنێف ئیشارەی بەوەدا کە پاکردنەوەی رۆژئاوای موسڵ زیاتر لە دەیەک دەخایەنێت. هەروەها دەوترێت ئەو شارە پێویستی بە ٤٠ هەزار خانوو هەیە کە دروست بکرێتەوە.
بەپێی راپۆرتی رێکخراوی منداڵان – یونسێف ئەو هەلومەرجە وایکردووە کە ٧٥٠ هەزار منداڵ بێ بەهرە بن لە خزمەتگوزاری تەندروستی. ئەم رێکخراوە لە ٦ فێبریوەری ٢٠١٨ دا لە بەیانێکی رۆژنامەگەریدا رایگەیاند ئەو ژمارەیە لەمنداڵان لەموسڵ و دەوروبەریدا بێبەشن لە خزمەتگوزاری و پێداویستی تەندروستی و ترسی زۆر لە نەخۆشی هەیە بەهۆی پیسبوونی ژینگەو ئاو و ئاوەڕۆوە.

نوێنەری یونسێف لەعێراق بیتەر هوکینز دەڵێت، ناوەندە تەندروستییەکان لە ٢٠١٤ وە تاکو کۆتایی شەڕی موسڵ لەبەردەم هەرشدا بوون و نزیکەی ٦٠ بنکەی تەندروستی کاولبوون؛ ئەمەش خەڵکی ئەو ناوچەیەو بەتایبەتی منداڵان و ژنان و بە تایبەتی ژنی حامیلەی لەبەردەم خەتەردا داناوە و ئێستا ئەو شارە لەبەردەم کەمی خزمەتگوزاری تەندروستی و داو و دەرمانداییە، وە باس لەوە دەکات ئەوەی لە نەخۆشخانەکانی موسڵ بینویەتی زۆر جێگای نیگەرانییە.

پێشێلکاری مافی مرۆڤ بەردەوامە لەموسڵدا:

هەروەک چۆن پێشێلکارییەکان بەرامبەر بەخەڵکی مەدەنی لەموسڵدا لەلایەن داعشەوە بەوپەڕی نائینسانیانە لەکوشتارو دەستبەڕین و کۆیلەی جنسی و فرۆشتنی ژنان و بەکارهێنانی منداڵان بۆ کوشتار وخۆتەقاندنەوە ئەنجامدەدرا، ئێستاش بەجۆرێکی تر ئەو کارنامەیە لەلایەن حەشدی شەعبی و سوپای عێراقەوە دەڕواتە پێشەوە، بەپێی راپۆرتەکانی یەکێک لە رێکخراوەکانی مافی مرۆڤ Human Rights Watch پێشێلکارییەکانی حەشدی شەعبی و سوپای عێراق بەشێوەیەکی بەرچاو درێژەی هەیە.
لە موسڵدا بەکردەوە هیچ دەسەڵاتێکی حکومی!! نییە، ئەوەی هەیە دەسەڵاتی ڕەشی حەشدی شەعبییە. خەڵک بەدەست دەیان دەردو کوێرەوەرییەوە دەناڵێنن… بێکاری و نەبوونی خزمەتگوزاری ئاو و کارەباو رێگاوبان و دەست نەبردنی خێرا بۆ پاککردنەوەی ئەو شارە و لابردنی مردووەکان، ژیانی خەڵکی لەو کارەساتدا راگرتووە، حوکمی زیندان و کوشتن بەبێ یاساو راگواستنی خەڵکانێک کە کەسوکاریان داعش یان هاوکاری داعش بوون، بەداد دەکات.

ناڕەزایەتی و خۆپیشاندان لەموسڵدا:

ناڕەزایەتییەکی زۆری دانیشتوان و کەسانێک کە تازە دەگەڕێنەوە لەئێستادا لەشاری موسڵدان هەیە بەدژی نەبوونی خزمەتگوزاری و بێکاری و ترسی فەزای نەخۆشی و بۆنی مردوو کاروکردوەی نائینسانیانەی حەشدی شەعبی… بەجیا لەوانەش خۆپیشاندانی کرێکارانێک کە بەعەقد کاردەکەن لە دائیرەی تەندروستی موسڵ لە ٤/٢/٢٠١٨ دا بۆ دانی موچەکانیان لەو ماوانەی پێشوداو داوادەکەن بخرێنە سەر میلاکی وەزارەتی تەندروستی، وە ناڕەزایەتی بۆ نەدانی موچەی کارمەندەکی زۆر بەبیانوی جۆراوجۆری نەبوونی لیست و مەسەلەی ئەمنی. بەناو دەسەڵات لەبری وەڵامدانەوە بەخواستەکانیان خەریکی پیاچوونەوەی ناوەکان و خەڵکەکەیە تا بزانێت کێ سەر بەداعش بووە.

دزی و گەندەڵکاری لە کار بۆ پاکردنەوەی موسڵ:

ئەگەرچی دیار نییە کە بڕێکی گونجاو و پێویست تەرخان کرابێت بۆ پاکردنەوەو بیناکردنەوەی ئەو شارە، بەڵام هەروەک هەلومەرجی عێراقی ژێر دەستی میلیشیا شیعەکان و کوردستانی ژێر دەسەڵاتی حزبەکانی کوردایەتی، کە بێجیا لەگەندەڵکاری و دزی و کاری مافیایی، لەموسڵیش هەمان شت حزبە میلیشیاکان خۆیان ئامادە دەکەن لەڕێگای سەرمایەدارو کۆمپانیاکانی سەر بەخۆیانەوە بۆ ئەوەی ئەو پڕۆژانەی موسڵ وەرگرن و بەئارەزوی خۆیان گەندەڵکاری و دزی تێدا بکەن هەروەک ئەوەی تا ئێستا لە عێراق و کوردستاندا بەڕێوە چووە.

بەڵێنێکی نێو دەوڵەتی کەپێش هێرشی سەر موسڵ دابوویان، لە کۆنگری یارمەتی بۆ چاکسازی عێراق کە لەم مانگەدا لە کوێت بەسترا و ماوەی ٣ ڕۆژی خایاند پاشەکشەی زۆری پێوە دیاربوو کە پێشتر بڕیاری ٨٨ ملیار دۆلاریان دابوو، بەڵام توانرا تەنها ٣٠ ملیار کۆبکرێتەوە کە دەکاتە لەسەدا ٣٧ی ئەو بڕە، ئەمەش نەک بەشی موسڵ ناکات و نایدەنە موسڵ، بەڵکو خەڵکی عێراق ئەبێت بۆ بیناکردنەوەی عێراق هەر لەچاوەڕوانیدا بن.

ئەمانەی لێرەدا باسکران درێژەی تراژیدیایەکی ئینسانییە لەشاری موسڵداو گۆشەیەکی بچوکە لەو مەرگەساتەی کەخەڵکەکەی لە ٢٠١٤ وە بەدەستیەوە دەناڵێنێت وە ئایندەیەکی ڕۆشنیش نابینرێ. ڕێگا چارەی خەڵکی عێراق و کوردستان بەموسڵیشەوە وشیاری و ڕێکخراوبوونی سۆشیالیستیانەی خەڵکە و خۆ جیاکردنەوەیە لەسیاسەت و بەرنامەی ئەحزانی قەومی ئیسلامی.

مارسی ٢٠١٨

لەژێر دووکەڵێکی ڕەشدا … عەبدوڵڵا سلێمان (مەشخەڵ)

لەژێر دووکەڵێکی ڕەشدا…

چیرۆکێکی ڕاستەقینەیە ل□ تاریکترین ڕۆژەکانی ژیانم....

بۆ خوێندنەوەی ئەم کتێبە کلیکی ئێر□ بکەن ....

نەورۆزی کورد .. کۆنترین وگەورەترین و جیهانیترین ج□ژنی مر□قایەتییە

نووسینی :
دکتۆر مەولود ئیبراهیم حەسەن
١٠/٣/٢٠١٨
– زانکۆی سەلا حەدین /هه ولێر

جەژن زۆرن لە جیهان ..جەژنی جیهانی و ئاینی وجەژنی نەتەوەیی و جەژنی کلتوری ودەوڵەتی جەژنی عەشیرەتی و ڕێکخراوەیی وزۆر جەژنی تر ، بەڵام ؛ هیچیان ئەوەندەی جەژنی نەورۆز کۆن و جیهانی نین .
ه□ روەها هیچ میللەتێکیش ئەوەندەی کورد بە بەڵگەی مێژوویی و جوگرافی و کلتوری و نەتەوەیی بۆ خاوەندارییەتی ئەم جەژنە بە ڵگەی بەدەستەوە نیە !کەچی دواجار بە هۆی – بێ ئاگایی و بێ دەوڵەتی کورد – ئەم جەژنە کۆمەڵەی گشتیی نەتەوە یەکگرتووەکان لە سەر بن□مای ناڕاست وەک- جەژنێکی ڕیشە ئێرانی !!- لە کاتی بە جێهانی کردنیدا بە فەرمی بە جیهانی ناساند ، هه ر لە م کاتە شدا ترکیاو ئەفغانستان و پاکستان بە توندی ناڕەزاییان دەربڕی ودژی ئیران و هه ریەکەیان خۆیان بە خاوەنی ئەم جەژنە دەزانی ! وەزیری دەرەوی ئەفغانستان بە ناڕەزاییەکی زۆرەوە کۆبوونەوەکەی کۆمەڵەی گشتی

نەتەوە یەکگرتووەکانی بە جێهێشت و واژەی لە سەر بڕیارە کە نە کرد ، ئەم ناتەبایی و ناکۆکیە هە تا ماوە یەکی زۆر راگەیاندنە کانی ئەم وڵاتانە و چەند وڵاتێکی تری گرتەوە.
ئەم چەنـــدو چۆنە گەرمە لە نەتەوە یەکگرتووکـــان لە ســـەر خاوەندارییەتی نەورۆزدەکراو خاوەنی ڕاستە قینەشی – کورد – بێ ئاگاو بێ هە ڵوێست بوو .!!

مێژووی نەورۆز

هـەمـوو شــارەزاو پسـپۆرانی مێـژووی کۆن و شـوێنەوارو کلـتـورو شارستانیەتی سۆمەریەکان ، لە سەر ئەوە یەکڕان کە جێژنی نەورۆز هە مان جێژنی – زەگمۆک – ی سۆمەریەکانەو پەیوەستە بە داستانی گەورەی – ئینەناو دەمموزی – کە دواجارزۆرتر بە – داستانی تەموزو عەشتار – دەناسری لە لەکۆلینەوە زانستیەکانی پسپۆران ، پسپۆرانی هە موو جیهان .
سۆمەرییەکان کێن ؟
ســۆمەریەکان خــاوەنی کۆنتریــن و پێشکەوتــووترین شارســتانییەتی مرۆڤایەتین ، ئەم سۆمەریانەش بەوەای زۆرترین و گەورەترین پسپۆرانی سۆمەریناس ئەوانە ن لە کوردستان و زنجیرە چیاکانی زاگرۆس سەریان هە ڵداوەو بەردەوامی مرۆڤە هە رێکۆنە کانی کوردستانن ، کە بە – زاگرۆس -ی و -برادۆست – ی و- شانەدەر- ی دەناسرێن . لیکۆڵەران ، هە رلێکۆڵەران ئەوە دەسەلمێنن کە یەکەمین کشتوکال لە هە موو جیهاندا–کشتوکاڵی ئەشکەوتی شانەدەرە – ئەوەی بە کشتوکاڵی – گوندی زاوی جمی – زەڤیا چەمە – ناسراوەو زەمەنە کەی بە زیاتر لە ١٥ تا ١٢ هە زار ساڵ پێش زایین دەگێڕنەوە ، لێکۆڵەران سەرهە ڵدانی داســتانی تەمــوزو عەشــتاریش هــە ربۆ ئەو زەمەنە دە گێڕنەوە .
کشتوکاڵیش شادەماری پێشکەوتنی مرۆڤ و شارستانیەتەکەیەتی کە بەم شێوەیە ی خوارەوە گەڕانکاری بەسەر رداهاتووە و بەرەو پێشەوە چووە :

یەکەم :کشتوکاڵی بارانیی ئەشکیوت ، ئەشکەوتی شانەدەری گوندی زەڤیاچەمە –زاوی جمی – کە زەمەنی سەر هە ڵدانی بە(١٥ تا ١٢ هە زارساڵ پێش زایین) دەگێڕنەوە .
دووەم : کشتوکاڵی بارانیی گوند- گوندی چەرموو- کە بە٧ تا ٩ هە زار ساڵ پێش زایین و گوندی – بەستان سوور – ی تازەدەزراوەی شارەزوور کە زەمەنەکەی بە(٩ تــا ١٢ هــە زارســال پێــش زایــن) دەگێڕنەوە .

سێیەم : کشتوکالی بارانیی شار – کشتوکالی بارانیی شاری هە ولێر – کە زەمەنەکەی بە(٧ تا ٦ هە زار ساڵ پێش زایین) دەگەڕێتەوە .
چوارەم : کشتوکالی ئاودێری شار– کشتوکالی ئاودێری شاری ئوور – ی خوارووی ئەمڕۆی ئێراق کە زەمەنەکەی بە(٤ هە زارساڵ پێش زایین) دەگەڕێتەوە پاش ئەوەی کە بە شێک لە سۆمەرییەکان دەچنە خواروی ئیراق وقۆناغی دووەمی شارستانییەتەکەیان لەوێ دەست پێدەکەن .
ئەم بەردەوامی و پەشکەوتنەی کشتوکال بەردەوامی بە شارستانییەتی باپیرانی سۆمەرییەکان و سۆمەرییەکان خۆی داو لە هە موو ڕووێکەوە گەشەی پیکرد و ئەم گەشە کردنەش هاو تەریب بوو لە گەڵ بەردەوامی ئایینی شانەدەرییەکان کە بەزیاترلە ٦٠ هە زارساڵ پیش زایین دەگەڕێتەوە ، کە بە کەنترین – بیرۆکەی ئایینی – هە موومرۆڤایەتی دادەندرێ .ئەوەش لە سەر قسەی لیکۆڵەرپرۆفیسۆر (ڕالف سوالکی) پسپۆری شوێنەوارناسیی و سەرۆکی دەستەی یەکەمین پشکنین و هە ڵکۆڵین لە ئەشکەوتی شانەدەر لە نیوان ساڵانی (١٩٥١ تا ١٩٦١ ز) دا وباس لەو بیرۆکە ئایینییەی شانەدەرییەکان دەکات کە لەلێکۆڵینەوە ی ناشتنی مردووەکانیان دەرکەوتووە کە پێش لە ٦٠ هە زار ساڵ پیش زایین لە ئەشکەوتی شانەدەر نێژراون . هە رئەم بیرۆکە ئایینیە بەردەوامی هە بووە تا گەیشتووەتە سەردەمی کشتوکالی ئەشکەوت و سەرهە ڵدانی داستانی – ئیننەناو دەمموزی – کە دوو گەورەترین خوداوەندی ئەو سەرگارەن و پاڵەوان و کارەکتەری سەرەکی داستانی – تەموزو عەشتار – ن ،ئەمە ئەم بیرۆکە ئایینییە نەو ئەشکەوتی شانەدەر بە تەی ئایینی سۆمەرییەکان دەزانین ، ئەو ئایینە سۆمەرییەی کە دکتۆر خەزعەل ئەلماجیدی بە – تەی هە موو ئایینەکانی جیهان – ی دەزانێ .

بنەماکانی سەرهەڵدانی داستانی تەموزوعەشتار :

هە موو تازەداهاتوێک لە خۆڕا سەر هە ڵنادا وبێشک چەند هەوبنەمایەکی تایبەت بە خۆی هە یە ، داستانی تەموزو عەشتاریش چەند بنەمایەکی هە بوو
یەکەم – بنەمای ئەفسانەیی ؛بەپێی ئەفسانە ئایینیەکەی ئەو سەردەمەی باپیرانی سۆمەرییەکان ، تەموزی خوداوەني شەش مانگ دەچێتە – بن دنیایە – عالم السفلی – ودەمرێ و لە ڕۆژی نەورۆز ڕۆژی یەکەمی مانگی یەکەمی ساڵی نوێی سۆمەرییەکان دەموزی زیندوو دەبیتەوە ، ئەم زیندووبوونەوەی خوداوەندی دەموزی کراوە بە جەژن وسۆمەرییەکان پێیان گوتووە – زەگمۆک –وئەم ئاهە نگە بوو بە

بۆنەیەکی یەکجارگەورەو پیرۆزو هه موو خەڵک و دەسەڵاتی ئایینی و دەسەڵاتی کۆمەڵایەتی و دەوڵەتی بە ڕێو ڕەسمێکی گەورەو چەند ڕۆژە تێیدا بەشداربوونە .

دووەم – بنەمای ئایینی ؛ وەک پێشتر باسمان کرد تەموزی خوداوندوئییننەنا دوو گەورە خوداوەندی باوەڕی ئایین ئەو سەردەمەی خەڵکەکە بوون و مردن و ژیانەوشیان سروتێکی ئاینی پیروزو گەورە بووە لایان و هه موو خەڵکەکە وەک ئەرکێکی پیرۆزی ئایینی هاوبەشیان تێداکردووەو ئاهه نگیان بۆ گێڕاوە .

سێیەم – بنەما سروشتییەکەی ؛ ئەم جەژنە پەیوەست بووە بە گۆڕانکارییە سروشتیی□کان و لە پاش زستانیکی دوورودرێژو پڕبەفروسارد ی زستانیی ، بەهاریکی ئاووهه واخۆش و سروشتێکی سەوزو ڕازاوە سەرهه ڵدەداوئەم گۆرانکارییەش لەگەڵ زیندووبوونەوەی دەموزی خوداوەن هاوکاتە و ئەمەش جەژنەکە پیرۆزتردەکات و هه رئەم ڕۆژەش بوو بە ڕۆژی دەست پیکردنی ساڵی نوێ وکە لەم ڕۆژەدا شەوو ڕۆژ بەرابەر دەبن و ئەمەش بوو بە گەورەترین و کۆنترین – ساڵنامە – تقویم – ی هه موو جیهان وسۆمەرییەکان دریژەیان بەم ساڵنامەیەداو ئێستا کوردێش ئەم ساڵنامەیە پەیرەودەکات ولەگەڵ چەند نەتەوەیەکی تر .

چوارەم – بنەماکشتوکالیەکەی ، پێشتر گوتمان ئەم جەژنە لە گەڵ سەرهه ڵدانی کشتوکال سەری هه لداوەوکشتوکالیش مانگی بەهار سەرەتایەکەیەتی و بەهارێش لە ڕۆژی- جەژنی نەورۆز- دەست پێدەکات و ئەم ڕۆژەش ڕۆژی یەکەمی مانگی یەکەمی ساڵی نوێی سۆمەر یەکان بووەو دواتر زۆر نەتەوەی تر ئەم جەژن و ساڵنامەیان لە شارستانییەت و کلتوری سۆمەرییەکان وەرگرتووە ، هه موو ئەو میللەتانەی پیش زایین شارستانییەت و دەسەڵاتیان هه بووەو دواجار بەشێکن لە پێکهاتەی میللەتی کورد بۆ نموونە ..گوتی و میتانی و خوری و مادو ئیلامیەکان و تادەگاتە ساسانیەکان و هه تا ئەمڕۆش ، ئەوە جگە لە – ئەکەدی و ئاشووری و بابلی – ەکان وزۆری تریش کە کەوتنە ژێر کاریگەری ئایین و شارستانیەتی سۆمەریەکان و درێژەیان پێدا.هه ر بۆیە دەتوانین بڵێین ..جەژنی نەورۆز هه ر لە کۆنەوەو پێش زاینیش ڕەهەندێکی جیهانی بوونی وەرگرتووە و گەیشتووەتە هێندومیسرو یۆنان و زۆروڵاتی تریش .

ئەمانە هه مووی دەیسەڵمێنن ..کە جەژنی نەورۆز لە کوردستان سەری هه ڵداوەو هه ر لە کوەدستانیش بە دنیا بڵاو بووەتەوە .
بە جیهانی بوونی نەورۆز جارێکی تر :

لە ساڵی ٢٠١٠ ی زاینیدا – کۆمەڵەی گشتی نەتەوە یەکگرتووەکان – لەسەر داوای ئێران و ترکیاو ئەفغانستان و پاکستان و چەند دەوڵەتەکی تر جەژنی نەورۆزیان وەک جەژنەکی – کلتوری ئاشتی – کرد بە جەژنەکی نێو نەتەوەیی و ئێستا لە هه موو جیهان و لە سەرداوای نەتەوە یەکگرتووەکان ڕۆژی ١/١ی ساڵی نوێ و بەرامبەر ٢١/٣ ی زاینی لە هه موو جیهان ئەم ڕۆژی نەورۆزە جەژنە .
ئەوەی گرفتەو بۆ کورد کارەساتە ، ئەم جەژنە وەک جەژنەکی – پێشێ ئیرانی و تەمەن ٣٠٠٠سال و ڕۆژی ٢١/٣ کرا بە جەژنی فەرمی !! کەچێ هه رلە ڕۆژی ئیمزاکردنی پەیماننامەکە لە نێوان ئێران و ئەفغانستان و ترکیاو پاکستان بوو بە کێشەو هه ریەکە ئەوی تری بە – دزی نەورۆز- تاوانباردەکردووخۆی بە خاوەن دەزانی یەکتریان بە شەیتان ناودەبرد ، کەچێ خاوەنی ڕاستە قینەی ی ئەم جەژنە کەن و گرنگە بە ئاگابوو لەم کێ ین و بەینە !!

بۆچی نەورۆز جەژنەکی کوردو کوردستانییە ؟

وەک لە پێشدا ڕوونمان کردەوە ئەم جەژنە لە داستانی تەموزو عەشتاری سەمەرییەوە هاتووە ،سەمەرییەکانیش لە کوردستان پەیدابوون وکۆنترین پێکهاتەی میلەتی کوردن ، ئەمەش ڕاستیەکی گشتییەو ئەوە هه ندەکی جیهانی هه یەو پسپۆرانی زانستخوازی ڕۆژئاوایی و ڕۆژهه ڵاتی وسەمەرناسان و لەوانەش لێکۆڵەرانی میللەتانی فارس و ترک و عەرەب و دەیسەلمێنن و ساغیانکردووتەوە .ئەو پشتگیرییەی بۆ نەورۆزی کوردو کوردستانی هه یە ، بە بەڵگەی مێژوویی و جوگرافی وکلتوری بە هیچ نەتەوەیەکی تر دەستناکەوی بە تایبەت ئەوانەی خۆ بە خاوەنی نەورۆز دەزانن ..هه تا ئێرانیش ، ئەوە ترکیا هه رهیچ ! ترکیا لە کاتێکدا نەورۆز قەدەغە دەکات و لە سەر پیرۆزکردنی جەژنی نەورۆز کورد دەکوژێ و دەخاتە بەندیخانە ، کەچی لە وە خۆی بە خاوەنی نەورۆز دەزانێ !؟
ئێستا کوردستانی بوونی نەورۆز لە چەند خاڵێک دا کورت دەکەینەوە –
یەکەم :لە ڕووی مرۆییەوە لە نێو سەمەرییەکان و لە کوردستان سەری هه ڵداوە .
دووەم : لە ڕووی جوگرافیەوە لە خاکی کوردستان سەری هه ڵداوەو هه رلە کوردستانێش بە دنیادا بڵاو بووەتەوە .
سێیەم : لە ڕووی مێژوویەوە لە گۆڕە سەر هه ڵدانی کشتوکالی ئەشکەوت ١٥ تا ١٢ هه زار ساڵ پیش زایین و لە گوندی زاوی جمەی کشتوکالیئەشکەوت وگەشە کردنی شارستانییەتی ناوچەکە بڵاو بووەتەوە .

چــوارەم : لەڕووی ساڵنــامەییەوە ڕۆژی نەورۆز ســەرەتای ساڵنـامەی کوردستانی کۆن و ئێستایەو هه ر کوردێش ناوی مانگی یەکەمی ساڵی نوێی خۆی بە ناوی – مانگی نەورۆز – کردووە ، کە ئەمە لە نەو هیچ وڵات و لە کن هیچ نەتەوەیەکی تر ئاوانییە.

پێنجەم : نە ورۆز بە هۆی کۆنی مێژوویییەوە لە کوردستان بۆ کورد بووە بە جەژنێکی – نەتەوەیی و هێمای خەبات – ئەوە تەنیا کوردە داگیــرکەران نەورۆزی لێ قەدوغەدەکەن و هــه رکــوردیشە ناچــارە بە خەبات و خوێن جەژنی نەورۆز پیرۆز بکات، لەم ڕووەو کورد مێژووێکی دوورو درێــژو خوێنــاوی و پڕ لە قوربــانی دانــی هــه یە لە گەڵ داگیرکەرانی کوردستان لە هه رچوارلاوە ، هه رئێستا لە هه موو پارچەکانی کوردستان هه ریە کە بە شێوازی جیا جیا نەورۆز لە کورد قەدەغە دەکەن ، ئەمە بە خۆی بەڵگەیەکی گرنگە چۆن نەورۆز بۆ کورد ڕەمزێکی نەتەوەیی و ئامرازێکی خەباتە . بەڵام لای میللەتانی تربە زۆری جەژنیکی کلتورییە .

بۆچی نەورۆز بۆ کورد گرنگە ؟

کە پێشتر سەڵمێندرا ئەو جەژنە لە کوردستان و لە ناو کورد سەری هه ڵداوە ، ئەوا ئەگەر هێج گرنگییەکیشی نەبێت – کە هێج کاتیک نەورۆز بێ گرنگیی نەبووە – ئەوا گرنگی مێژوویی خۆی هه یە ، بەڵام بە هۆی میژوویــی و کڵتــوری و نەتەوەیــیەوە ئێســتا نە ورۆز رەهــه ەنــدێکی جیهــانی وەرگرتــووەو لە وە شێوە چــۆتە نێــو ڕەهــه ندە سیاسی و ئابووری و کلتوری وهونەری و و فەرهه نگیەکانەوە ی نێو دەوڵەتیەوە . هــه ربــۆیــە کــــورد دەتـــوانی ئەم جەژنە وەک ئە لقیە یەکـــی پێیوەندیەکان بەکاربێنی ولە گەل وڵاتانی تر سودی جیا جیای لێ بەرهه م بینن .

نەورۆزئێستا داگیرکراوە !

بە خاوەندارییەتی لە نەورۆز هه رئەوەندە بەس نییە کە ئەمڕۆ ئەمە بە نەورۆزو لە نە ورۆزدا دەیکەین ، ئەوتا لە کەرکوک بە جۆرێک لە جۆرەکــان ئەمــرۆ نەورۆز قەدەغە دەکەن و لە ئیــران ئــاگرکردنەوەی نەورۆز قەدەغە دەکات وەک هه نجە تێک و سەرەتایەک بۆ قەدەغە کردنی ئاهه نگی نەورۆز بە تەواوی و لە ترکیا ئاهه نگی نەورۆز تێکدەدات ونەورۆزیان دەکوژێ و دەخاتە بەندیخانەوە ! لە سەر هه موو ئەمانە ش نەورۆز بە شێوەیەکی فەرمی و لە ئاستی جیهانی بە ناوی – ڕیشە ئیران – ی تۆمار دەکرێ و ساڵانە لە نەتەوە یەکگرتووەکان و دەوڵە تە مە زنە کانی وەک ئە مریکاو بەریتانیاو ئەلمانیاو فەرەنسا وە

پیرۆزبایی لە – حکومەتی ئیران دەکرێت وەک خاوەنی نەورۆزی مێژوویی – ئەمەش غەدرێکی گەورەیە لە میلل□تی کورد لە ئیراق دەکریت وب□گ□ی – داگیرکردنی نەورۆز – ە بە ڕەهه ندێکی جیهانی . هه ربۆیە بۆمن وەک لێکۆڵەرێکی مێژووی نەورۆز ئەم داگیرکردنە بە هیچ شێوەیەک لە داگیرکردنی کەرکوک و هه رشارێکی تری داگیرکراوی کوردستانی بە کە متر نازانم .ئەم داگیرکردنەی مێژوو کلتورەی کورد داگیرکردنێکی ترسناکەو پێویستە کورد لە سەر هه موو ئاستەکانی پێهاتەی نەتەوەیی لێی بیدەنگ نەبیت . ئەوەتە ئێران و ئەفغانستان و ترکیا لە سەر کلتوری – شاعیری گەورەی جهینانی م□و□لانا جەڵالەدینی ڕۆمی – لە شەڕدان شەڕێکی کلتووری ، ئەفغانیەکان دەڵێن م□و□لانا مولکی ئێمەیە ، چۆن لە عەفغان لەدایک بووە ، ئیرانیەکان دەڵێن مولکی ئێمەیە چونکە م□و□لانا بە فارسی شیعری نووسیوە و ترکیاش دەڵێ مولکی ئیمەیە چۆن م□و□لانا زۆربەی ژیانی لە ترکیا بەسەر بردووە .

ئەگە ربۆ مەولانا ئەمە ڕاست بیت و هه ریەک لە م وڵاتانە بەشێکی لە م□و□لانادا هه یە، ئەوا بۆ نەورۆزی کورد بە هیچ شێوەیەک ئاوا نیە و کورد لە خاوەندارییەتی میژووی نەتەویی نەورۆز بێ هاوبەشە.ئەوەش بەو مانایە نیە کە میللەتانی تر لە گەڵ نەورۆز میژوویان نیە ! بەڵی نەورۆز زیاتر لە جوار هه زار ساڵە بە دنیادا بڵاو بووە تەوەو لە گەڵ هە روڵات و میللەتیک میژووێکی بۆ خی پەیداکردووە ولەم ڕووە وە ئەم میللەتانە مافی خۆیانە خۆیان بە خاوەن ئەم میژووە بزان و ساڵانە نەورۆز وەک جەژنی خۆیان پیرۆزی بکەن ،بەڵام ؛ئەوە ئەوە ناگە ێنێ کە نەورۆز تەمەنی سێ هه زارساڵەو ڕێشە کەی ئیرانیە و هه روڵات و میللەتێکی نەورۆز پیرۆز دەکات بڵێ من خاوەنی مێژوویی نەورۆزم!!

چۆن جەژنی نەورۆزبۆ خاوەنی خۆی بگەڕێنینەوە ؟

هه رچەندە کۆمەڵەی گشتی نەتەوە یەکگرتووەکان لە ساڵی ۲۰۱۰دا نەورۆزی وەک جەژنێکی ڕیشە ئیرانی بە فەرمانێکی ئاشکرا کرد بە جەژنێکی جیهانی ، بەڵام ؛ ئەم بڕیارە دەکری چاوی پیدا بخشێندرێتەوە و ڕاست بکرێتەوە ، چونکە نەتەو یەکگرتووەکان پیشینەی بڕیار گۆڕینی هه یە وئە گە ربە فەرمی و بە بەڵگە وڵاتیکی خاوەن سیادەی تەواو داوابکات ، ئەوە ش ئەمرۆ هه رێمی کوردستان و لە ڕێگای ئیراقەوە ئەگەربە دوانە داوا لە نەتەوە یەکگرتووەکان بکەن دەکرێ فەرمانە کە ڕاستبکرێتەوە و بۆ ئەم کارەش پێویستیمان

بە دوو لیژنەی فەرمی هەیە .
یەکەم – لیژنەیەکی سیاسی و دبلۆماسی ویاسایی شارەزا لە یاساکانی نەو دەوڵەتی ویاساکانی کارکردنی نەتەوە یەکگرتووەکان ، کە دەکرێ ئەم لیژنە یە لەکەسانی پسپۆری کوردو ئیراقیەکان پیک بیت .

دووەم – لەژنەیەکی پسپۆر لە مێژووی کۆنی ئیراق و سۆمەر و جەژنی نەورۆز ، کە ئەمەش دەکرێ ئەندامەکانی کوردو ئیراقی و جیهانیش بن .
ئەم دوو لیــژنە یە ئەگەر دەوڵەتــی ئیــراق و هــه رێمــی کوردســتان پشتگیریـــان بکەن بە دوو دەــی ســەر دەکەون و نەورۆز دەکەنەوە بە جەژنەکی سۆمەری و کوردستانی و ئیراقی . من هیوادارم ئەم جەژنە مێژوویی و کلتوریە تەکەڵ بە سیاسەتی ئەواکوژو یاساشکین نەکرێت و وەک کلتــورەکی کۆنــی مرۆڤــایەتی و مــافەکی ڕەوای خەڵکــی ئیــراق وکوردستان تەمە شابکرێ پشت بە ئیشە مێژوویە زیاتر لە دوازدە هه زار سالەیەکە بەهاری لە سەر بدرێ .

تەبینی : نەورۆزو ئەفسانەی کاوە و زوحاک

لە گەڵ ئەم هه موو مێژووە دوورو درێژەی کە نە ورۆز هه یەتی و پڕە لە ڕووداوی گەورەو کۆن و گرنگ ، کەچی ئەفسانەی – کاوەو زوحاک – لە هه مووان زیاتر بڵاوە و بووە بە مێژووی ڕاستە قینەی نەورۆز لە ناوشنبیریی گشتیدا . ئەمەش بەهۆی ئەمە بە هۆی – شاهنامەی فیردەوسی – یە .کە ئەو کتەبە لەهه ندێکی ڕووەهه تی و جیهانی وەرگرتوەو لە ئەفسانەوە بووە بە میژوو. بەڵام ، هەندێ ئەمە لەکۆڵینەوەمان کردبە ئەم ئەفسانەیەی کاوەو زوحاک دوو خوێندنەوەی بە دەکرێ .

یەکەمیان – خوێندنەوەیەکی فارسیانەیە وەک زانراوە – ئەستیاگ – دوا پاشا ی ماد ، کە لە سەر قسەی (هیرۆدۆتس) پاشایەکی باش بووە و خەڵکەکەی زۆریــان خۆش ویســتووە ، کەچــی فارســەکان وەنەیەکــی زاڵمانەیان بە دروستکردووەولە – ئەستیاگ – ەوە کردوویانە بە – زوحاک –ی دوو مار لە سەر شان و بەو هه نجەتەوە ش – کوورش- ی کچە زای زوحاک خۆیان ؟ کردووە بە – کاوەی پاڵەوان – و بەم شێوەیە لە سالی ٥٥٠ پ.ش زایین کۆتاییان بە دەسەڵاتی مادەکان هێناوە ! کە ئەم داستانە زۆرتر لەگەڵ کۆتایی هاتنی ئیمپراتۆریەتی ماد دەگونجێ . لە گەڵ ئەوەی کە ئەفسانەیەکی هه ڵبەستراوە و ڕاستیەکە ی کۆتایی هاتنی ماد ڕاستە بە دستی کۆروش بووە ، بەڵام کۆتایی هھاتنەکەی دەوڵەتی ماد بە شێوە یەکی ترە .

دووەمیان – خوێند□و□یەکی کوردانەیە ، ئەوی□ش کاوە – کەیخوسرەوپاشای ماد – ە کە ئەو پاشایە توانی دەسەڵاتی لە میژینەو زاڵمانەی ئاشووریەکان لە ناو ببات بە یارمەتی بابلییەکان لە ساڵی ٦١٢ پیش زایین ، ئاشووریەکان لە زاڵمی و دڵڕەقیدا نموونەیان زۆر کەمە لە کوشتنی خەڵک و وێرانکردن و سوتاندنی شارو ئاوە دانیەکان ، ئێستاش وێنەی ئەو کوشتارە پڕ لە دڵرەقیەیان ماوە کە لە سەر شاخ و لە تابلۆ بەردینیەکان کێشاوی□انەو لە بەڵگە نووسراوەکان دا نووسیویانە، ..سەربڕین و چاو دەرھێنان و دار تێبڕین و کەورکردن و سوتاندن و لە خاچ دان و زۆر شێوەی تر لە ئازاردانی دیل و دوژمنەکانیان ھە تا بە ز□یان ب□ منداڵ□ و ژن و پیرو نەخۆش و بریندارە کانییش نەدەھاتەوە و بەلکە شانازیشیان پێوە دەکرد. بەڕاستی زوڵمە زۆرو کەم وێنەکانی ئاشووریەکان بەو حوکمە دوورو درێژەی کە دەسەڵاتیان ھە بووە ..زۆر لە زوحاک زوحاکترو زالمانەتربوونە . ھە ربۆ یە کورد لە ئەفسانە کە دا کەیخوسرەو بە کاوە ی پاڵەوان دەزانی و ئاشووریەکان و پاشای ئاشووریەکانیش بە زوحاک .ھە ربەم ھۆیەوە ئەفسانەی کاوەو زوحاک بۆ کورد بەم شیکردنەوەیە زیاتر لە گەڵ حە قیقەتی مێژووییە کە دێتەوە .

ھە رچەندە ئەفسانەی کاوەو زوحاک ئەفسانەیەکە لە سەر گ□□□ینی ڕاستیە مێژووییەکە دامەزراوە و تێکەڵ خەیاڵ و بابزتە ئەفسانەییەکان کراوە ، بەڵام ؛ بووە بە ھێمای خەبات و ڕاپەڕێنی خەڵکی چەوساوە دژی پاشاو دەسەڵاتی ناڕەواو زاڵمانە وتاموبۆیەکی ھیوا بەخشانەی وەرگرتووەو خەیاڵی ڕۆژھە ڵاتیەکانی پڕکردووە ، تازە بە ھیچ شێوەیەک و ھێزێک ڕەشنابیتەوە ! ئەمەش ئەگەر جێگای مێژووە ڕاستیقینەکە نەگرێتەوە و وەک دەقێکی ئەدەبی ئەفسانەیی سەیربکرێت ،ھیچ زیانێکی نیەودەچێتە نێو دەقە جوانە ئەفسانە ئەدەبیە جیھانیەکانی ڕۆژھە ڵات وھە مووجیھان .

گرفتی ئاو له عیراق.. بەرەو

کوێ؟! عەبدولموتەلیب ڕەفعەت سەرحەت

ئاو بە گرنگترین سەرچاوەی سروشتی دادەنرێت و کلیلی هێنانەدیی هەموو پێکهێنەرەکانی ژیانە. ئاو هۆکارێکی ستراتیجی گرنگە، کە ماوەیەکە هەوڵی جددی دراوە بۆ ئەوەی بخرێتە خزمەتی بەرژەوەندی سیاسی وڵاتەکانەوە, وئەو وڵاتەی خاوەنی سەرچاوەی ئاوە، ئەبێتە خاوەن بڕیاری کاریگەر. هەموو ئاماژەکان ئەوەمان پێ ڕادەگەیەنن، کە جیهان بەرەو گرفتی کەمی ئاو هەنگاو دەنێت و زۆربەی وڵاتان هەموو ئامرازەکانیان بەکارخستووە بۆ گلدانەوە (خەزنکردن)ی ئاو، چونکە بەشی تاك لە ئاو بە پێی پێشبینییەکان کەم دەبێتەوە بۆ خوارووی (1000 م3/ساڵ) لە ساڵی (2030)، کە کاریگەری زۆر بەهێزی دەبێت لەسەر ئاسایشی خۆراکی هەموو وڵاتان.

سەرەڕای ئەوەی کە ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکان هۆشدارییان داوە بە وڵاتانی جیهان، بە مەبەستی یەکخستنی ئەرك و تواناکانیان بۆ پەیداکردنی ڕێگەیەکی نوێ و زانستی بە مەبەستی ڕووبەڕووبوونەوەی گرفتی کەمی ئاو و کەمکردنەوەی بە فیڕۆدانی ئاو و دانیشتن لەسەر مێزی گفتوگۆکردن بۆ واژۆکردنی پەیماننامە لەگەڵ وڵاتانی هاوسنوورو هاوبەش لەسەرچاوەکانی ئاو, لە پەنجا ساڵی ئایندەدا پێشبینی وشکبوونی زۆرێك لە ڕووبارەکانی جیهان دەکرێت، لەگەڵ زیادبوونی ڕێژەی دانیشتووانی جیهان بۆ زیاتر لە (8) ملیار کەس, هەموو ئەمانە دەبنە هۆی ئاڵۆزبوونی کێشەی کەمی ئاو لە جیهاندا. بەو هۆیەوە وڵاتانی سەرچاوە (المنبع) پەنایان بردووەتە گۆڕینی ستراتیجییەتی بەڕێوەبردنی سەرچاوەکانی ئاوو هەوڵی جیدیان داوە بۆ دوورکەوتنەوە لە پەیماننامە نێودەوڵەتییەکان (کە تایبەتن بە ڕووبارە نێودەوڵەتییەکان بە مەبەستی دانانی پێوەری سیاسی و ئابووری تازە لە شێوەی پەیوەندییەکانیان لەگەڵ وڵاتانی ڕێژگە - المصب-) و بەم کارەش دەتوانرێ سوودی زۆر بەدەست بهێنن و بۆ مەودایەکی درێژخایەن. هەروەها وڵاتانی سەرچاوە (بۆ نموونە تورکیاو ئێران) ماوەیەکی زۆرە خەریکی پەیڕەوکردنی سیاسەتی تینووکردنن (تعگیش) سەرەڕای هەموو پەیماننامەو پرۆتۆکۆڵ و یاسا نێودەوڵەتییەکان.

عیراق یەکێکە لەو وڵاتانەی کە پێشبینی دەکرێت لە چەند ساڵی داهاتوودا تووشی گرفتی ئاو ببێت، بەهۆی لاوازی بەڕێوەبردنی ئاو لە

ناوخۆی وڵات و لاوازی سیاسەتی دەرەوەی عیراق لەگەڵ وڵاتانی دەرەوەو بە تایبەتی وڵاتانی سەرچاوە. لە ئایندەدا، کەمی ئاو کاریگەریی تەواوی لەسەر سەروەری و ئاسایشی نەتەوەیی عیراق دروست دەکات و ئەبێتە هۆی هەنگاونان بەرەو جەنگێکی هەرێمایەتی گەورە.

ڕەهەندە جیۆسیاسییەکانی تایبەت بە گرفت و کێشەی ئاو لە عیراق بەندە بە ڕەهەندی جوگرافییەوە، کە وڵاتانی دراوسێی عیراق (ئێران و تورکیا و سوریا) کۆنترۆڵی سەرچاوەکانی ئاوی عیراقیان کردووە بە ڕێژەی زیاتر لە 60% بە هۆی ئەوەی عیراق وڵاتی ڕێژگەیە. ڕەهەندی سیاسییش لەوەدا خۆی ئەبینێتەوە کە هەموو پەیماننامەو پرۆتۆکۆڵە نێودەوڵەتییەکانی تایبەت بە ڕێکخستنی ڕووبارو دەریاچە نێودەوڵەتییەکان پشتگوێ خراون.
لە دێڕی زەمانەوە عیراق بەکارهێنەری ئاو بووە (سەرچاوەکانی ئاو لە دەرەوەی وڵاتەوە دێنە نێو خاکی عیراقەوە) بۆیە پێویست دەکات عیراق مافی بەشە ئاوی لە ئاستی نێودەوڵەتییەوە دانی پیابنرێت و پێویستە عیراق داوای پاڵپشتی مەعنەوی بکات لە هەموو جیهان بۆ پارێزگاریکردن لە مافی بەشە ئاو کە ناسراوە بە (ماڤەکانی مێژوو) بە تایبەتی عیراق پێشتر وڵاتێکی کشتوکاڵی بووە.

ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکان بەردەوامن لە داواکارییەکانیان بۆ ناچارکردنی حکومەتەکانی تاران و ئەنقەرە بۆ جێبەجێکردنی بەڵێنەکانیان دەربارەی ڕێزگرتن لە وڵاتانی ڕێژگە. هەروەها ئەو ڕێکخراوانە داوایان لە عیراق کردووە بە داڕشتنی سیاسەتێکی ئاوی گونجاو لە بەکارهێنانی مۆدێلی نوێ بۆ ئاودێری و ڕیگەگرتن لە بەفیڕۆدانی ئاو و چاککردنی تۆڕەکان وپێویستە عیراق هەموو ئامۆژگاریەکانیان پەیڕەو و جێبەجی بکات بەتایبەتی لە دانانی (ئەنجومەنی باڵای سەرچاوەکانی ئاو).

کاریکاتێر – عێفرین ... جێبار

نەورۆزانە … دڵشاد تاقانە

من و عەفرین
ئەمساڵەكە
گڕی نەورۆز دەكەینەوە
ئەو بەجەستە
من بەڕۆحم
تا هەتا یە ناكوژێینەوە
، ، ،
گەمژەكانی وادەزانن
بەسوتانێ
ل□ ناودەچین!
ئێمە گڕی ژیلەمۆینە
دوای خۆڵمێش
دەژیێنەوە

، ، ،
سەرا لە مێشکی پوچەڵتان
ئێمە خاوەنی
ئەو خاکەین
شار و گوند و تەلار
سەرل□ نوێ
دروست دەکەینەوە
، ، ،
ئێستا ناخمان کڵپە دەدا
دەهەروایە
وامان کردووە
نەورۆز بەگڕ
پیرۆزدەکەینەوە
، ، ،
نەورۆزانە
هەردەسو تێین
خۆمان گوندمان
شارمان
قوربانیە و
گڕی پاکین
دەکرێینەوە

دڵشاد تاقانە